

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Francisci Baconi Baronis de Verulamio, Vice-Comitis S.
Albani, Summi Angliæ Cancellarii, Opera omnia, Quæ
extant: Philosophica, Moralia, Politica, Historica ...**

Bacon, Francis

Francofvrti ad Moenvm, 1665

Operatio super Succos Corporis. IV. Historia.

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10497643-5

nibus diatribis Præcedentibus tanquam Antistrophæ; atque iis respondent, quemadmodum Passiva Activis; Præcedentes enim due, id agunt, ut Spiritus & Aër Actionibus suis sint minus deperdantes; Ha vero, ut Sanguis & Succus Corporis, sint minus deperdabiles. Quoniam vero Sanguis est Irrigatio Succorum, & membrorum, & Præparatio ad ea; Operationem super Sanguinem primo loco collocamus. Circa hanc Operationem proponemus Consilia Numero paucas, sed Vt valde efficacia. Ea tria sunt.

2. Primo dubium non est, quin si Sanguis sit aliquanto frigidior, minus futurus sit Dissipabilis: Quoniam vero, quæ per Os sumuntur Frigida, cum reliquis Intentionibus haud paucis, male conveniunt; ideo optimum foret alia invenire, quæ non sunt cum istiusmodi incommodis complicata. Ea duo sunt.

3. Alterum huiusmodi est: Adducantur in Usum, idque maxime in Juventute Clysteria nihil omnino Purgantia, aut Abitergentia; sed solummodo Refrigerantia, & nonnihil Aperientia; Probata sunt quæ sunt ex Succis Lactucæ, Portulacæ, Hepaticæ, etiam Sedi majoris, & mucilaginis Seminis Psyllii, cum Decoctione aliqua temperata Aperiente, admixto aliquanto Camphoræ: Verum vergente Etate, omittatur Sedum majus, & Portulaca, & substituatur Succus Boraginis, & Endiviæ, aut similitum; Atque retineantur Clysteria huiusmodi, quantum fieri potest, ad Horam scilicet, aut amplius.

4. Alterum est eiusmodi; In usu sunt, præsertim Ætate, Balnea Aquæ dulcis, & modice admodum tepida, prorsus absque Emollientibus, malva, mercuriali, Lacte, & similibus; Adhibeatur potius Serum Lactis Recens in nonnulla Quantitate, & Rosa.

5. Verum, quod Caput rei est, & Novum, illud præcipimus; Vt ante Balneationem, inungatur Corpus cum Oleo, cum spissamentis, ut Qualitas Refrigerii excipiat, Aqua magis arceatur: Neq, tamen meatus Corporis nimium occludantur; Et enim cum Frigus Exterius Corpus fortiter occludat, tantum abest, ut promoveat Infrigidationem; ut etiam eam prohibeat, & irritet Calorem.

6. Similis est usus Vesicarum, cum Decoctionibus, & Succis Refrigerantibus, applicatis circa inferioriorem Regionem Corporis, videlicet sub Costas, usq, ad Pubem; Nam & hoc est Genus Balneationis, ubi Corpus Liquoris, ut plurimum, excluditur; Refrigerium tantum excipitur.

7. Restat tertium Consilium, quod non ad Sanguinis Qualitatem, sed ad Substantiam eius pertinet, ut reddatur magis Firma, & minus Dissipabilis, & in quam Calor Spiritus minus agere possit.

8. Atque de usu Limaturæ Auri, aut Auri Foliati, aut Pulveris margaritarum, Gemmarum, & Coralli, & similitum, hodie nihil credimus, nisi quatenus præsentis Operationi satisfaciant; Certe, cum Arabes, & Græci, & moderni, iis Rebus tantas Virtutes tribuerint, non omnino nihil videatur esse in istis, quæ tot Homines Experti observarunt. Itaque missis Phantasticis circa illas Opinionibus, plane arbitratur, si universa Substantiæ Sanguinis aliquid insinuari possit per minima, in quod Spiritus, & Calor parum, aut nihil agere possint, omnino id non tantum Putrefactioni, sed etiam Atefactioni obstiturum; & ad vitam prolongandam fore efficacissimum; In hoc ta-

men plures adhibenda sunt Cautiones: Primo, ut fiat admodum exacta Communitio: Secundo, ut huiusmodi Dura & Solida, sint omnino malignæ Qualitatis expertia, ne cum in Venis dispergantur & lateant, aliquid Nocuenti inferant: Tertio, ut nunquam sumantur cum Cibis, nec ita excipiantur, ut diu hæreant, ne generent periculosas Obstructiones circa Mesenterium: Quarto, ut Rarus sit eorum usus, ne coæant, & cumulentur in Venis.

9. Itaque modus excipiendi sit, Stomacho jejuno, in Vino albo, cui admixtum sit parum Olei Amygdalini, & fiat Corporis Exercitatio super Haustum eorum.

10. Simplicia autem, quæ Operationi huius satisfaciant, possint esse loco omnium, Aurum, margaritæ, & Corallus; Metalla enim omnia, præter Aurum, non sunt absque maligna Qualitate, in Volatilibus; Neque etiam tam exquisitè comminuntur, quam Aurum Foliatum; Gemmæ autem Translucidæ, & tanquam Vitreæ, minus nobis placent (ut & antea diximus) propter suspicionem Corrosionis.

11. A nostro iudicio, & tutior, & efficacior foret usus Lignorum, in Infusionibus, & Decoctionibus; Satis enim in eis possit esse ad Firmitudinem Sanguinis; Neque tamen simile Periculum est ab Obstructione; præcipue autem, quia possint sumi in Cibo & Potu; unde facilis Ingressum reperient in Venas, nec deponentur in Fæcibus.

12. Ligna ad hoc idonea sunt, Santalum; Quercus; & Vitis: Ligna enim Calidiora, aut aliqua ex Parte Refinola, rejicimus: Possint tamen adijci Canles sicca, & lignosa Rorismarini; cum Frutex sit Rosmarinus, & Etatem multarum Arborum aquet; Etiam Hedera caules Sicca, & Lignosa, sed ea Quantitate, ut Sapore non reddant ingratarum.

13. Sumantur vero Ligna aut in Jusculis decoctis, aut infusa in mustum, aut Cervisiam antequam sedeat: In Jusculis autem (ut sit in Guajaco, & similibus) semper infundantur diu, antequam decoquantur, ut firmior Pars Ligni, & non tantum ea, quæ leviter hæret, eliciatur: Fraxinus autem, licet ad Pocula adhibeatur, nobis suspecta est. Atque de Operatione super Sanguinem hæc inquisita sint.

OPERATIO super Succos Corporis.

IV.

HISTORIA.

1. **D**uo sunt Corporum Genera, (ut in Inquisitione de Inanimatis jam dictum est) quæ difficiliter consumuntur: Dura & Pingua; ut cornuta in metallis, & Lapidibus; atque in Oleo, & Cera.

2. Operandum itaque est, ut Succus Corporis sit Subdurus, atque etiam ut sit Subpinguis, aut Subroscidus.

3. Quatenus ad Duritiem, ea efficitur visibus Modis. Natura Alimenti firma; Frigore condensante Cutem & Carnes; & Exercitatione Succos fermentante, & compingente, ne sint molles, & sumosi.

4. Quatenus ad Naturam Alimenti, talis esse debet, ut sit minus Dissipabilis; qualia sunt Caro Bovina, Caro Suilla, Caro Cervina, etiam Caro Caprearum.

Hæc duo

Hædorum, Cygnorum, & Anserum, & Palumbium Sylvestrium, (presertim si huiusmodi Carnes fuerint modice salitæ) Pisces itidem Salitæ, & sicci; Etiam Calceus subterreus, & huiusmodi.

5. Quoad Panem autem, Avenatus, aut etiam paululum Pisatus, aut Secalicius, aut Hordeaceus, solidior est, quam ex Frumento: Atq; etiam in Pane Frumentaceo, solidior qui paulo plus habet ex Furfure, quam qui purioris est Pollinis.

6. Orcaes, qui Piscibus vescuntur Salitis, atque generaliter Ichthyophagi, Longævi sunt.

7. Monachi, & Eremitæ, qui parce, & Sicco Alimento pascebantur, fuerunt ut plurimum Longævi.

8. Etiam Aqua pura in potu frequenter usurpata, reddit Succos Corporis minus Spumosos; Cui, si propter Spiritus Hebetudinem, (qui proculdubio in Aqua est parum Penetrativus) admisceatur aliquid Nitri; utile esse existimamus. Atq; de Firmitudine Alimenti hæc tenent.

9. Quatenus ad Condensationem Cutis & Carnium per Frigus; Vivaciores fere sunt, qui sub Dio vivunt, quam qui sub Tecto; Atq; qui in Regionibus Frigidis, quam qui in Calidis.

10. Vestes nimia, sive in Lætiis, sive Portata, corpus solvunt.

11. Lavatio Corporis in Frigida, bona ad Longitudinem vitæ; sive Balnearum tepidorum malus: De Balneis autem ex Aquis Altringentibus Mineralibus, superius dictum est.

12. Quatenus ad Exercitationem; Vita Ociosa manifeste reddat Carnes Molles, & Dissipabiles: Exercitatio autem Robusta, (modo absint nimis Sudores, aut Lassitudines) duras & compactas; Etiam Exercitatio intra Aquas Frigidas, qualis est Nataatio, valde bonas. Atq; generaliter Exercitatio sub Dio, melior quam sub Tecto.

13. De Fricationibus (quod est Exercitationis genus) tamen, quia Alimenta magis evocant, quam indurant, postea sine loco inquirimus.

14. Jam vero, cum de Duritie Succorum dictum sit, veniendum ad Oleositatem sive Roscidationem ipsorum; quæ perfectior, & potentior est Intentio, quam Induratio; quia non habet Incommodum, neq; Malum complicatum: Omnia enim, quæ ad Duritiam Succorum pertinent, ejusmodi sunt, ut cum Alimenti Absumptionem prohibeant, etiam ejusdem Reparationem impediunt; unde fit ut Duritiam vitæ, eadem & proficiant, & obstant; At quæ ad Roscidationem Succorum pertinent, ex utraq; parte juvant; cum reddunt Alimentum & minus Dissipabile, & magis Reparabile.

15. Cum vero dicimus, quod Succus Corporis debeat fieri Roscidus, & Pinguis; Notandum est, hoc nos non intelligere de Pinguedine, aut Adipe manifeste, sed de Rose perfuso, & (si placet) Radicali, in ipsa Corporis substantia.

16. Neque rursus existimet quisquam, Oleum, aut Pinguis Ciborum, aut Medullas similia sibi generare, atque Intentioni nostræ satisfacere; Neque enim quæ perfecta semel sunt, retro aguntur; sed talia debent esse Alimenta, quæ post Digestionem & Maturationem, tam demum Oleositatem in Succis ingenerent.

17. Neque rursus existimet quisquam, Oleum, & Pingue Coacervatum, & Simplex, difficile esse Dis-

sipationis; in Miltione autem non eandem retineri nata; aut; Etenim quemadmodum Oleum per se multo serius consumitur, quam Aqua; ita etiam in Papyro, aut Sudario, diutius hæret, & tardius desiccatur; ut prius notavimus.

18. Ad Irrotationem Corporis melius faciunt Cibi Assati, aut Furno Cocti, quam Elici: Atque omnis Preparatio Ciborum, cum Aqua, incommoda est; Quinetiam & Oleum copiosius elici videmus ex Corporibus Siccis, quam ex Humidis.

19. Generaliter ad Irrotationem Corporis, prodest multus Usus Dulcium, Sacchari, Mellis, Amygdalarum dulcium, Pinearum, Pistaciorum, Dactylorum, Uvarum Passarum, Uvarum Corinthi, Ficuum, & huiusmodi: Contra, omnia Acida, & nimium Salta, & nimium Acrâ, sunt Generationi Succu Roscedi opposita.

20. Neq; Manichæis, eorumq; Dieta favere existimabimur, si Semina quæq; & Nucleos, & Radices, in Cibus, aut eorum Condimentis frequentia esse debere dicamus; quandoquidem omnis Panis (Panis autem Ciborum Firmamentum est) aut ex Seminibus est, aut ex Radicibus.

21. Ante omnia vero ad Irrotationem Corporis maxime facit Natura Potus, qui Ciborum Vehiculum est: Itaq; in usu sint Potus illi, qui absque omni Acrimonia, aut Aceidine, subtiles tamen sint, quales sunt Vina, (ut ait Apus apud Plautum) Vetustate edentula, & Cerevisia ejusdem generis.

22. Hydromel (ut arbitramur) non foret malum, si fuerit Forte, & Vetus: Attamen quoniam omne Mel habet aliquid Acutum, (ut patet ex acerrima illa Aqua, quam Chymici ex eo extrahunt, quæ etiam Metallâ solvit) melius foret, si fieret similis Potio ex Saccharo, non infuso leviter, sed ita incorporato, quemadmodum Mel solet esse in Hydromelite, & quæ habeat Vetustatem Anni, aut sex Mensium; unde Aqua Cruditatem deponat, & Saccharum Subtilitatem acquirat.

23. Atque Vetustas Vini, aut Potus, hoc habet; quod Subtilitatem generat in Partibus Liqueoris, Acrimonia in Spiritibus; quorum primum utile, secundum noxium; Itaq; ad hanc Complicationem evadendam, mittitur in Dolum, priusquam referretur nonnihil Vinum à Musto, Caro fuilla, aut Cervina, bene cocta, ut habeant Spiritus vini, quod ruminent, & mandant, atq; inde mordacitatem suam deponant.

24. Similiter, si recipiat Cervisia, non solum Grana Tritici, Hordei, Avenarum, Pisarum, &c. sed etiam Partem (puta tertiam) ex Radicibus, aut Pulvis pinguibus, (qualia sunt Radices Potado, Medullæ Artuplicis, Radices Bardanæ, aut alie Radices Dulces, & Esulentæ) iuricorem fore Potum ad Longævitatem existimamus, quam Cervisiam ex Granis tantum.

25. Etiam quæ in Partibus suis valde tenuia sunt, & nihilominus nulla prorsus sunt Acrimonia, aut Mordacitate, utilia sunt in condimentis Ciborum: Qualem Virtutem inesse deprehendimus in paucis quibusdam ex Floribus; Floribus scilicet Hedere, qui in Aceto infusieriam gustui placent, Floribus Calendulæ, qui in usu sunt in Brodiis, & Floribus Betonice. Atque de Operatione super

Succos Corporis hæc inquisita sunt.

A a OPE-